

NOTISER

Det var dans i folkets park. Minnen från svenska folkparken. Eva Dahlström, Bo E. I. Fransson, Göran Henriksson (red.). Folk-rörelsernas arkiv i Örebro län i samarbete med Liv i Sverige, 2004. 364 s., ill. ISBN 91-971156-9-x.

De vilar onekligen i ett slags frid, de mindre samhällenas folkparker. Det är platser som ibland kan leva upp men som i det stora hela signalerar förfluten tid, omgiven av minnen och berättelser som tillhör 1900-talets folkhem och välfärdssamhälle.

Idag förefaller parkerna små och övergivna, som ett slags mentala ruiner över ett samhälle som inte längre finns. Världen kommer inte längre till parken. Det slår mig vid läsningen av *Det var dans i folkets park. Minnen från den svenska folkparken*. Det är en bok med en samling personliga minnen nedskrivna av artister, arrangörer och besökare.

Ulla Billquist, Vårat gäng, Hootenanny Singers, med viss självklarhet Lill Babs och Jerry Williams, en och annan raggare passerar. Louis Armstrong svänger i Karlskogas Folkets Park, Quincy Jones i Ludvika. Owe Törnqvist får en uppvisningssmäll av Ingemar Johansson i Örkelljunga skyttepaviljong.

Folkparkerna var inte bara en scen för de stora utan också för dem som låg i startblocken för att ge sig ut. Dragspelerskan Dagmar Andersson berättar om hur hon som 15-åring blev en "Malmsten Girl". Hon turnerade runt om i landet med varietédirektören Fritiof Malmsten. Även de stora svenska artisterna började sina bana i parkerna.

Men det är besökarnas, publikens, minnen som dominerar den här samlingen. Det är minnen som berättar om stort och smått, om det triviala och det livsavgörande, om möten som fick livet att ta en annan och oväntad riktning.

Vid sidan av de stora artistframträdandena får vi en resa bland korv och bröd, slagsmål, dansgolv, lyckohjul, lotterier, skjutbanor, trivselkvällar, danspolletter, entréavgifter och parkvakter.

Det finns en ganska rejäl dos nostalgi mellan dessa pärmor. Flera berättelser handlar om pubertala debuter in i vuxenvärlden. Alkohol och stulna blickar på flickor respektive pojkar.

De sexuella äventyren antyds i minnenas buskage men uttalas sällan eller aldrig. Kanske kände man sig försmådd eller osynlig på dansbanan. Kanske såg man sin tillkommande där borta, väntande på ett initiativ. Som den där kvällen togs av någon annan.

Å ena sidan framstår parken som en trampolin vidare in mot familjelivet, det välordnade, där barnen kom i förväntad takt och under socialt ordnade former. Å andra sidan erbjöd parkerna ett latent hot mot dygd och sedlighet, en port till det utanförskap och elände som en ung kvinnas oönskade graviditet kunde föra med sig.

Men det råder trots allt inget tvivel om att vi befinner oss mitt i folkhemmets nöjesvirvlar. Folkparkerna levererade onekligen möjligheter att för en stund lämna vardagen, oavsett om man kom för varmkorven och pilsnern, Alice Babs eller killarna som stod och hängde vid skjutbanan.

Lars-Eric Jönsson, Lund

Tyke Tykesson, Merja Diaz: *Funkis i Malmö*. Historiska Media, Lund 2005. 119 s., ill. ISBN 91-85057-89-4.

Tyke Tykesson ger i boken *Funkis i Malmö* en initierad beskrivning av stadens trevande relation till funktionalismen – en strömning som radikalt förändrade synen på arkitektur och stadsplanering under det föregående seklet. Nytänkande arkitekter med det ändamålsenliga och moderna i sikte ritade enkla odekorerade fasader med stora ljusinsläpp och marint inspirerade detaljer. Idealet var fristående lamellhus med ett fritt flöde av sol och luft istället för den mörka slutna kvartersstaden. Merja Diaz nytagna fotografier kompletterade med äldre arkivbilder visar Malmös mest omtalade byggnader från 1930-talet – exempelvis Ribershus, Kolgapalatset och Idoffhuset – och understryker samtidigt stilens särtart.